



Etnedal kommune
Minst og best



Kommuneplanens samfunnsdel

2025 - 2035

Vedtatt i kommunestyret 12.02.26

Innhold

1.	Innledning.....	3
2.	Nasjonale og regionale forventninger og føringer	3
3.	Kommunens visjon, verdigrunnlag og overordna mål.....	5
4.	Status og utviklingstrekk.....	6
4.1	Oppsummering av kunnskapsgrunnlaget.....	6
4.2	Folkehelse	7
5.	Planprosessen.....	8
5.1	Planprogram.....	8
5.2	Medvirkning	8
5.3	Politisk prosess.....	9
6.	Satsingsområder, mål og strategier	10
6.1	Beredskap og samfunnssikkerhet	10
6.2	Befolkningsutvikling og næringsutvikling.....	11
6.3	Framtidig tjenestelevering og økonomisk bærekraft	12
6.4	Miljø, naturverdier og arealbruk.....	13
7.	Handlingsplan	14

1. Innledning

Kommuneplanen er hjemlet i plan- og bygningslovens kapittel 11, og i henhold til lovens § 11-1 skal kommunen ha en kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel.

Jf. samme bestemmelse skal kommuneplanen «ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn.»

Etnedal kommune vedtok gjeldende planstrategi for perioden 2024-2027, med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel, i sak 111/24 den 26.09.24. Denne utgjør en sentral del av kunnskapsgrunnlaget for kommunens planlegging, og peker ut de viktigste satsingsområdene for samfunnsdelen i kommende periode.

Kommunens gjeldende arealdel til kommuneplanen ble vedtatt i 2019. Planstrategien legger opp til en revidering av denne i løpet av kommende fireårsperiode.

Kommuneplanens samfunnsdel skal i henhold til plan- og bygningsloven § 11-2 ta stilling til langsiktige utfordringer, og inneholde mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Planen skal være grunnlaget for all planlegging og all virksomhet i kommunen, og gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres.

I henhold til plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd skal kommuneplanen ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de neste fire årene, og revideres årlig. I Etnedal utgjør økonomiplanen kommuneplanens handlingsdel, jf. samme bestemmelse.

2. Nasjonale og regionale forventninger og føringer

Regjeringen legger hvert fjerde år fram sine forventninger og føringer for kommunens planlegging. For inneværende periode har Kommunal- og distriktsdepartementet nedfelt dette i dokumentet [«Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027»](#).

Regjeringen mener det er viktig at fylkeskommunene og kommunene bidrar til å fremme verdiskaping, nødvendig omstilling av økonomien, sikre bosetting i hele landet, redusere klimagassutslipp og tilpasse oss et klima i endring, ivareta natur, viktige friluftsområder og kulturmiljø, effektivisere energibruken, tilby likeverdige tjenester, håndtere demografiske endringer, motvirke mangel på kompetanse og arbeidskraft og sikre gode, likestilte og trygge lokalsamfunn. Det er samtidig viktig at fylkeskommunene og kommunene bidrar til gode rammebetingelser for privat næringsliv og frivillig sektor. Løsninger og samarbeidsformer som legger til rette for effektiv ressursbruk, og bidrar til å bygge opp under de overordnede målsetningene for samfunnsutviklingen, skal prioriteres.

Et utsnitt fra rapportens kap. 1.3 gir en god oppsummering av regjeringens forventninger til kommunal planlegging. Forventningene sammenfaller i stor grad med de vurderingene og prioriteringene kommunen har gjort, og som framgår av vedtatt planstrategi og planprogram for samfunnsdelen.

Figur 1

I tillegg til forventingsdokumentet har regjeringen vedtatt to nye statlige planretningslinjer (SPR) i 2024; Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, og Statlige planretningslinjer for klima og energi. Disse markerer nasjonal politikk på områder som det er spesielt viktig at blir fulgt opp i planleggingen.

Det er også nasjonale forventninger om at FNs bærekraftsmål skal legges til grunn i samfunns- og arealplanleggingen. De mest aktuelle Bærekraftsmålene er framhevet i tilknytning til de fem hovedområdene som regjeringen har vektlagt.

Som beskrevet i planstrategien kap. 3.3 har Etnedal kommune et utstrakt samarbeid med andre kommuner både på tjenesteyting og utviklingsarbeid. Dette er med på å sikre effektivitet og samordning i planleggingen, og i utførelse av flere viktige tjenesteområder.

Mål og strategier under de enkelte satsningsområdene er valgt med utgangspunkt i disse bærekraftsmålene, tilpasset til egen kommune, og til de lokale forholdene slik de er beskrevet i planstrategien.

Disse er lagt til grunn for de satsingsområdene som Etnedal kommune har valgt, jf. kap.4:

Samarbeid og samordning i planleggingen	11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN	16 FRED, RETTFERDIGHET OG VELFØRERENDE INSTITUSJONER	17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE	
Trygge og inkluderende lokalsamfunn	1 UTRYDDE FATTIGDOM	3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET	5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE	8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST
	11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN	12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON	13 STOPPE KLIMAENDRINGENE	15 LIVET PÅ LAND
Velferd og bærekraftig verdiskaping	2 UTRYDDE SORT	3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET	4 GOD UTDANNING	7 REN ENERGI TIL ALLE
	9 INDUSTRI, INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR	11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN	12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON	13 STOPPE KLIMAENDRINGENE
	15 LIVET PÅ LAND			14 LIVET I HAVET
Klima, natur og miljø for framtida	3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET	6 RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD	7 REN ENERGI TIL ALLE	11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN
	14 LIVET I HAVET	15 LIVET PÅ LAND		13 STOPPE KLIMAENDRINGENE



Figur 2

På regionalt nivå er [Innlandsstrategien 2024 – 2028](#) mest sentral som grunnlag for kommunens egen samfunnsdel. Den fokuserer først og fremst på følgende satsingsområder:

1. **Befolkning og demografi:** Håndtere en aldrende befolkning og tiltrekke nye innbyggere.
2. **Inkludering:** Fremme inkluderende samfunn og redusere sosial ekskludering.
3. **Innovasjon:** Oppmuntre til innovasjon i næringer som teknologi, landbruk og turisme.
4. **Infrastruktur:** Forbedre infrastrukturen for å støtte økonomisk vekst og tilkobling

Strategien har som mål å posisjonere Innlandet som en leder innen grønn energi og bærekraftig utvikling, ved å utnytte regionens naturressurser og sterke samfunnsverdier.

Plan- og bygningsloven § 8-2 sier at «Regional plan skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen». Andre regionale planer som er sentrale for kommunens virksomhet er blant andre «Det grønne Innlandet - Regional plan for klima, energi og miljø», «Regional plan for samfunnstryggleik» og «Regional plan for det inkluderende Innlandet», alle fra 2023. Disse er lagt til grunn i arbeidet med samfunnsdelen, og i kommunens øvrige planarbeid.

3. Kommunens visjon, verdigrunnlag og overordna mål

Kommunens visjon, verdigrunnlag og overordna mål er retningsgivende for den utviklingen kommunen ønsker som samfunnsaktør, tjenesteleverandør og arbeidsgiver. De skal være et grunnlag for de mål som vedtas, og den styringsform kommunen velger.

Etnedal kommunes visjon er:

- ✓ «Minst og best!»

Etnedal kommunes verdigrunnlag er:

- ✓ Trygghet og respekt
- ✓ Ansvarlig og stolt
- ✓ Inkluderende og raus

Kommunen styrer etter fire perspektiver, som beskrives gjennom overordna mål:

- ✓ Samfunnsperspektivet
 - Ei levende og inkluderende bygd
- ✓ Bruker- og tjenesteperspektivet
 - Gode tjenester i alle livsfaser
- ✓ Organisasjons- og medarbeiderperspektivet

- Dyktige medarbeidere i en strukturert organisasjon
- ✓ Økonomiperspektivet
 - Sunn økonomi

Gjennom kommunedirektørens årlige rapportering til kommunestyret skal det rapporteres på kommunens valg av satsingsområder, mål og strategier, gjennom disse fire perspektivene. Kommunens tiltak og prioriteringer i budsjett og økonomiplan skal være i tråd med mål og strategier i samfunnsdelen. Dette vil sikre en enhetlig styring gjennom kommuneplanen, budsjett/økonomiplan/handlingsplan, og internkontroll/rapportering.

4. Status og utviklingstrekk

4.1 Oppsummering av kunnskapsgrunnlaget

(Bakgrunnen for kapittelet er hentet fra Kommunal planstrategi 2024-2027, kap. 4)

Etnedal er en liten distriktskommune, uten utsikter til en betydelig befolkningsøkning de neste årene. Demografien tilsier at vi blir flere eldre, og færre i arbeidsfør og reproduktiv alder. Dette tilsier at kommunen må planlegge for at vi trolig ikke blir flere, men færre til å yte nødvendige tjenester i framtida. Mål, strategier og tiltak for befolknings- og næringsutvikling er sentrale tema i kommuneplanens samfunnsdel.

Kommunen har ingen store utfordringer med den generelle folkehelsen, men bør ha søkelys på å forebygge utenforskap og sosiale ulikheter, og livsstilsrelaterte utfordringer. Det forebyggende arbeidet for barn og unge blir spesielt viktig, og samordning mellom oppvekst og helse står sentralt i dette.

Resultater og undersøkelser viser at Etnedal leverer gode tjenester innen skole og barnehage, og det er høy gjennomføringsgrad i videregående skoler for ungdom fra Etnedal. Det er et mål for kommunen å opprettholde samme nivå og kvalitet på disse tjenestene også i kommende periode.

I den kommunale tjenesteytingen vil vi trolig se de største utfordringene innen helsesektoren de nærmeste årene. Kommunen må utvikle tjenestene på en måte som gjør at vi kan yte forsvarlig helsehjelp for de som vil trenge det, med tilgang på mindre menneskelige ressurser. Helsesektoren står foran en omstilling med hensyn til bruk av flere teknologiske hjelpemidler, og kommunen må være bevisst sin strategi for hensiktsmessig implementering og tilrettelegging.

Rekrutteringsutfordringer vil vi også møte innen andre sektorer, og kommunen må ta høyde for dette i sine planer. Det blir viktig for kommunen å ha gode strategier for å beholde og tiltrekke seg riktig og tilstrekkelig kompetanse for de tjenestene som skal leveres til enhver tid.

Verdenssituasjonen, klimaendringer og andre forhold som er i stadig endring utfordrer trusselbildet til kommunen. Samfunnssikkerhet og beredskap utpeker seg som et sentralt tema for kommunen, og det kreves et kontinuerlig fokus og arbeid for å beskytte liv, helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur. Oppdaterte beredskapsplaner er et viktig ledd i dette arbeidet.

Innen forvaltningen har kommunen stort sett et godt oppdatert planverk. Det er i senere tid vedtatt kommunedelplaner for kultur og fritid, naturmangfold, og klima og energi, som alle er gode verktøy for at kommunen skal kunne møte aktuelle utfordringer i nærmeste framtid.

Miljø, klima og arealbruk er sentrale tema i planleggingen, og det stilles krav til kommunen om et oppdatert planverk som tar inn over seg disse temaene. Vannforskriften gir rammer for fastsettelse av

miljømål som sikrer en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannressursene våre, og gjelder for alt overflatevann. Dette vil være utgangspunkt for kommunens valg og prioriteringer knyttet til temaene miljø, klima og arealbruk.

Med bakgrunn i oppdatert kunnskapsgrunnlag og revidert samfunnsdel, vil det være nødvendig å gjøre en vurdering av kommuneplanens arealdel og øvrige arealplaner.

Kommunens vedtatte økonomiplan viser at det økonomiske handlingsrommet til kommunen vil kunne bli redusert i kommende perioder. Det er grunn til å tro at den generelle kommuneøkonomien vil få strammere rammer, og kommunen må forberede seg på en utvikling av tjenestene, og en strammere prioritering, i tråd med dette.

Med bakgrunn i kunnskapsgrunnlaget har kommunen i vedtatt planstrategi definert følgende satsingsområder for kommuneplanens samfunnsdel:

- ✓ Beredskap og samfunnssikkerhet
- ✓ Befolkningsutvikling og næringsutvikling
- ✓ Framtidig tjenestelevering og økonomisk bærekraft
- ✓ Miljø, naturverdier og arealbruk

Det knyttes mål og strategier til hvert av disse satsingsområdene.

4.2 Folkehelse

Plan- og bygningsloven og folkehelseloven krever at all planlegging skal fremme befolkningens helse, og motvirke sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal inngå i kommuneplaner og andre planer.

Kommunen har oppdatert sin folkehelseoversikt høsten 2024, jf. folkehelseloven § 5. I henhold til folkehelseloven § 6 skal kommunen i arbeidet med kommuneplanen fastsette mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor, med utgangspunkt i denne oversikten.

I kommunens folkehelseoversikt fra 2021, ble det i hovedsak påpekt utfordringer innen følgende områder i Etnedal:

- ✓ Folketallsnedgang og ugunstig forskyvning i befolkningssammensetningen
- ✓ Lavinntektsgrupper
- ✓ Sosiale utfordringer og utenforskap
- ✓ Livsstilsrelaterte lidelser

Oppdatert folkehelseoversikt 2024-2027 viser samme trend når det gjelder befolkningsutvikling og demografi som tidligere. Kommunen har gjennomført flere tiltak de siste årene for å møte disse utfordringene, men det er lite trolig at virkningen av tiltak kan oppveie den gjennomgående trenden. Det som tilsynelatende påvirker kommunens befolkning i størst grad er den til enhver tid gjeldende innvandringssituasjonen.

Når det gjelder oppvekst og levekår så har lite endret seg fra forrige oversikt. Selv om oversikten viser at kommunen har en relativt stor andel i lavinntektsgrupper, så viser undersøkelser at dette ikke gir store utslag i opplevelsen av utenforskap.

God trivsel for barn og unge, lav opplevelse av ensomhet for alle aldersgrupper, høyt aktivitetsnivå blant de unge, samt andre viktige måleparametere innen folkehelse, gir ikke grunnlag for en mindre satsing på forebyggende tiltak i kommunen. Det er heller grunn til å mene at de tiltak som gjøres, og den satsingen som er gjort de siste årene, er en viktig årsak til at det i dag er relativt små utfordringer

innen folkehelse i kommunen. Det vil være sentralt også i kommende periode å satse videre på de tiltakene vi opplever har virkning, og videreutvikle den satsingen.

Med bakgrunn i oppdatert folkehelseoversikt 2024-2027 vil kommunen legge vekt på de samme hovedsatsingsområdene innen folkehelse, som i foregående periode, med små justeringer:

- Livsstilsrelaterte utfordringer (fysisk aktivitet, bruk av sosiale medier, røyking og rusmidler)
- Sosiale forhold (ensomhet, utenforskap)

Kommunens arbeid med folkehelse innlemmes i alle tjenester og alt planarbeid, og mål og strategier for folkehelsearbeidet er således innarbeidet i de definerte satsingsområdene. Strategier knyttet til at kommunen skal jobbe for opplevelser basert på natur og kultur, livskvalitet, og gode leve- og bomuligheter for alle, er konkrete eksempler på dette. Kommunens ansvar for å sikre tilstrekkelig trygt drikkevann er et annet eksempel, som blir ivarettatt gjennom god vannforvaltning, og planer for drift og vedlikehold av kommunale vannforsyninger.

Med ny boligsosial lov skal kommunen ha en oversikt over behovet for både ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Loven beskriver kommunens ansvar i det boligsosiale arbeidet, herunder hensynta arbeidet i den overordnede planleggingen. Kommunen har en slik oversikt i gjeldende boligsosial handlingsplan, og denne er nå under revidering. Mål og strategier for det boligsosiale arbeidet framgår spesielt under satsningsområdene «Befolkningsutvikling og næringsutvikling» og «Framtidig tjenestelevering og økonomisk bærekraft».

Kommunen har etablert årshjul og tiltaksplan for folkehelse, og forebyggingskoordinator er ansvarlig for oppfølging på systemnivå. Tiltaksplanen gjenspeiler i stor grad tiltak fastsatt gjennom ordinære rutiner, og andre planer, og blir vurdert og evaluert årlig.

Fokus på forebyggende arbeid, behandling i tidlig fase og samhandling på tvers av enheter er sentralt i kommunens folkehelsearbeid.

5. Planprosessen

5.1 Planprogram

Kommunens vedtatte planstrategi er også planprogram for kommuneplanens samfunnsdel. Denne inneholder det kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for valg av satsingsområder i samfunnsdelen.

5.2 Medvirkning

I planprogrammet beskrives en plan for medvirkning i planarbeidet, som i stor grad er gjennomført som planlagt.

Oppstart av planarbeidet ble annonsert på kommunens nettside, og sendt ut til berørte instanser og nabokommuner. Det kom inn ni uttalelser, som ble vurdert i forbindelse med kommunestyrets behandling av planprogrammet 26.09.24.

Den 27.09.24 ble det arrangert Researchers Night på Blåflat gard, en forskerkveld for alle i regi av Høgskolen i Innlandet. Tema var befolkningsutvikling uten vekst, og arrangementet ble annonsert som en del av oppstarten av planarbeidet med samfunnsdelen.

I november 2024 ble det utarbeidet en spørreundersøkelse som ble annonsert på kommunens hjemmeside, og invitasjon ble sendt ut til lag og foreninger, ungdomsrådet og råd for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne. Her ble alle oppfordret til å svare på undersøkelsen, og komme med innspill til planarbeidet. Det kom inn 146 svar på undersøkelsen, som gir kommunen gode innspill til valgte satsingsområder, arealstrategi m.m. Det kom for øvrig ett innspill til planarbeidet.

Ungdomsrådet behandlet sak om innspill i sitt møte den 26.11.24 sak [17/24](#). Eldrerådet/råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne drøftet saken i sitt møte den [04.12.24](#).

I forbindelse med høring av kommuneplanens samfunnsdel ble det gjennomført en «kampanje» på sosiale medier for å engasjere publikum. Det ble også arrangert et åpent folkemøte/informasjonsmøte den 09.10.25.

5.3 Politisk prosess

Kommunestyret vedtok planprogrammet for samfunnsdelen i sak 111/24 den 26.09.24.

Det ble orientert om administrasjonens foreløpige forslag til mål og strategier i kommunestyrets møte den 06.02.25. Disse ble drøftet nærmere i møte den 13.03.25.

Formannskapet drøftet mål og strategier i sitt møte den 03.04.25, og fikk presentert utkast til ferdig plan i møtet den 06.05.25.

Samfunnsdelen var også tema i kommunestyrets dialogseminar den 18.06.25.

Kommuneplanens samfunnsdel ble behandlet i formannskapet den 28.08.25 sak 26/25, og kommunestyret den 11.09.25 sak 71/25, hvor planen ble vedtatt lagt ut til offentlig ettersyn og høring. Høringsfristen var satt til 05.11.25, og det kom inn åtte høringsuttalelser.

Eldreråd/Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne drøftet samfunnsdelen i sitt møte den 03.12.25, og rådsmedlemmene hadde ingen merknader eller uttalelser til planen.

Ungdomsrådet behandlet saken i sitt møte den [18.12.25](#), og hadde et mindre innspill til planen.

6. Satsingsområder, mål og strategier

6.1 Beredskap og samfunnssikkerhet

En ustabil verdenssituasjon gir den enkelte kommune andre utfordringer innen beredskap enn tidligere. Faren for krigshandlinger i eget land, eller naboland, gjør at totalberedskapen i landet, og kommunene har fått større fokus.

En stor del av kommunens beredskapsarbeid ligger i gode planer for krisehåndtering. Kommunen skal selv være forberedt når krisen inntreffer. I henhold til oppdatert overordnet ROS-analyse for kommunen, er det hendelser knyttet til brann i store bygninger, flom og skred, atomhendelser, cyberangrep og skade/sabotasje mot kritisk infrastruktur som har størst sannsynlighet for konsekvenser for liv og helse. Det er lite kommunen kan gjøre for å forebygge selve hendelsene. Kommunens rolle vil derfor være å identifisere og gjennomføre eventuelle tiltak som kan redusere konsekvensene av slike hendelser. En god og effektiv krisehåndtering vil være sentralt, og gode beredskapsplaner som bidrar til å sikre befolkningen nødvendig trygghet og bistand.

Totalberedskapen i Norge baserer seg imidlertid i større grad også på egenberedskapen i den enkelte husstand, den enkelte bedrift, og de enkelte organisasjonene. Kommunens rolle vil i kommende periode omfatte informasjonsarbeid og rutiner for koordinering og organisering, i større grad enn tidligere.

Overordnet ROS-analyse viser at klimaendringer og ekstremvær sannsynligvis vil skape utfordringer for samfunnssikkerheten i kommunen i framtida. Hendelser knyttet til skred og ras kan påvirke liv og verdier direkte, men også indirekte dersom infrastruktur som veger, strøm og kommunikasjon settes ut av drift. Kommunen er ansvarlig for å ivareta hensynet til dette i sin saksbehandling, både ved behandling av arealplaner og i den enkelte byggesak.

En av oppgavene som ligger til kommunen også i beredskapssammenheng, er sikring av tilstrekkelig trygt og godt drikkevann til innbyggerne. Gjennom planer og tiltak innen vannforvaltning kan vi sikre god kvalitet på vannmiljøet, og dermed tilgang til tilstrekkelig drikkevann. I en krisesituasjon er det sentralt at kommunen har planer for å håndtere tilgang til kommunal drikkevannsforsyning, samt at det er planlagt for tilstrekkelig reservevannforsyning.

Beredskap og samfunnssikkerhet

Mål:

1. **Etnedal kommune skal ha god beredskap for krisehåndtering.**
2. **Etnedal kommune skal ivareta trygghet og samfunnssikkerhet gjennom arealforvaltning, planlegging, informasjon og tiltak.**

Strategier:

- Kommunen skal ha fokus på samfunnssikkerhet i alt planarbeid og saksbehandling.
- Kommunen skal ha et oppdatert planverk for totalberedskap, forebygging og håndtering av eventuelle uønska situasjoner.
- Kommunen skal sørge for tilstrekkelig kompetanse, personell og utstyr for å ivareta samfunnssikkerhet og beredskap i kommunen.

6.2 Befolkningsutvikling og næringsutvikling

Kommunen har i siste periode satset på tiltak for befolkningsutvikling og tilflytting til kommunen, gjennom tiltak i Befolkningsutviklingsplan 2020-2025. Det er usikkert om tiltakene har gitt ønsket virkning, da det er vanskelig å måle den reelle effekten av flere av tiltakene. Størst virkning på befolkningsutviklingen har nok den aktuelle flyktningsituasjonen hatt de senere årene.

Kommunen ønsker i kommende periode å vie større fokus til de innbyggerne som allerede er bosatt i kommunen. Gjennom arbeidet med gode oppvekst- og levevilkår ønsker kommunen å sikre at de blir boende, samt at våre egne ungdommer kommer tilbake etter endt utdanning. For å oppnå dette vil det være viktig at det finnes tilgjengelige boliger for aktuelle målgrupper.

Kommunens boligportefølje vurderes å ha vært tilstrekkelig for å dekke behovene på det boligsosiale området de siste årene. Kommunen er opptatt av å fortsette det gode arbeidet, og vil vurdere eventuelle nye tiltak etter oppdatert oversikt.

Befolkningsutvikling og næringsutvikling

Mål:

1. **Etnedal skal være en selvstendig og attraktiv kommune for alle, der unge velger å bosette seg.**
2. **Etnedal kommune skal være en attraktiv hyttekommune med gode natur- og kulturopplevelser.**
3. **Etnedal kommune skal bidra til å ta vare på de næringene vi har, og være en tilrettelegger for nyetableringer.**

Strategier:

- Kommunen skal gi barn og unge trygge og gode oppvekstvilkår, og ha særskilt fokus på inkludering og forebyggende arbeid.
- Kommunen skal jobbe for at alle innbyggere har god folkehelse og livskvalitet, og gode leve- og bomuligheter i hele kommunen.
- Kommunen skal jobbe for å synliggjøre arbeidsmarkedet i regionen og kommunens gode leve- og bomuligheter, herunder oppfordre til benyttelse av ledige hus og småbruk.
- Kommunen skal bidra til å utjevne sosiale forskjeller og hindre utenforskap.
- Kommunen skal ha fokus på trivsel, inkludering og frivillighet, og styrke samarbeidet med Frivilligsentralen som møteplass og koordinator for frivillige lag og organisasjoner.
- Kommunen skal bidra til å gi innbyggere og fritidsinnbyggere gode opplevelser basert på natur og kultur.
- Kommunen skal være rådgiver for positiv og bærekraftig utvikling innen jord- og skogbruk, og annen næring, i kommunen.
- Kommunen skal jobbe for å øke andelen sysselsatte som også er bosatt i kommunen.

Kommunen vil jobbe for god folkehelse, gjennom forebyggende arbeid, god tilgang til natur- og kulturbaserte opplevelser, og et mål om inkludering av alle.

Kommunen vil legge til rette for at nye næringer kan etablere seg i Etnedal. Like viktig er det å fortsette arbeidet med å ta vare på de næringene som er etablert her, og gi de best mulig vilkår for å kunne utvikle seg i kommunen. Jord- og skogbruk er viktige næringer i kommunen, for både sysselsetting og ivaretagelse av kulturlandskapet. Annen næring i kommunen består i stor grad av varehandel, bygge- og anleggsvirksomhet, og andre mindre næringer.

Kommunen har mange bosatte som arbeider utenfor kommunen, og mange som arbeidspendler inn i kommunen. Kommunen vil jobbe for at flere av de som jobber i kommunen, også vil bosette seg her.

6.3 Framtidig tjenestelevering og økonomisk bærekraft

Kommunens rammebetingelser er i rask endring, både med hensyn til demografi, økonomi og tilgang på arbeidskraft. Kontinuerlig utvikling av tjenestene og tilpasning til en verden i endring krever at kommunen er omstillingsdyktig.

Kommunens tjenesteyting er utgangspunkt for mange av kommunens overordnede mål, og levering av gode tjenester danner grunnlaget for, og tilrettelegger for, at kommunen skal kunne nå disse.

Vi vil møte rekrutteringsutfordringer innen flere av de sentrale tjenesteområdene, og kommunen må ta høyde for dette i sine planer. Gode strategier for å beholde og tiltrekke seg riktig og tilstrekkelig kompetanse vil være sentralt.

Kommunens deltakelse i ulike interkommunale og regionale samarbeid er ofte motivert ut fra bedre ressursutnyttelse gjennom stordriftsfordeler og kvalitetsgevinster, samt å sikre rekruttering til små og sårbare fagmiljø. Samarbeid på alle nivå vil være nødvendig også i framtida, men kommunen må være bevisst på sin deltakelse, og sørge for et hensiktsmessig omfang og nivå. Samarbeid med frivilligheten vil også være en viktig ressurs framover.

Framtidig tjenestelevering og økonomisk bærekraft

Mål:

1. **Etnedal kommune skal ha en sunn utvikling i kommuneøkonomien.**
2. **Etnedal kommune skal levere gode tjenester til innbyggerne, i alle livsfaser.**

Strategier:

- Kommunen skal sikre god kvalitet, kontinuerlig utvikling og tilpasning av tjenestene innenfor tilgjengelige økonomiske rammer.
- Kommunen skal ha en arbeidsgiverstrategi som gjør oss attraktive på arbeidsmarkedet, og ivaretar de ansatte vi har.
- Kommunen skal legge til rette for at innbyggere kan bo selvstendig lengst mulig, samt utvikle boligporteføljen i tråd med framtidens behov.

6.4 Miljø, naturverdier og arealbruk

Kommunens arealstrategi står sentralt i forvaltning av natur og miljø, og skal gjenspeiles i kommunens arealplaner og forvaltningspraksis. Kommuneplanens arealdel er kommunens viktigste verktøy for å sikre en langsiktig og helhetlig arealbruk, samtidig som den skal legge til rette for nødvendig utvikling og verdiskaping. Miljø og vannressursene står sentralt, og kommunen har et ansvar for å sikre at vannkvaliteten ikke forringes, og at naturverdiene opprettholdes. Dette har blant annet en langsiktig betydning for generell folkehelse, tilgangen til tilstrekkelig godt drikkevann, og for viktige brukerinteresser som fiske, friluftsliv og næringsliv.

Fylkeskommunen har utarbeidet [arealregnskap](#) for Innlandet, som er en viktig del av kunnskapsgrunnlaget for kommunen. I henhold til analysen er total planreserve i kommunen på ca. 4700 dekar, hvorav 3900 dekar er avsatt til fritidsbebyggelse. Til sammenligning er 2880 dekar beregnet å være areal som er båndlagt av eksisterende fritidsbebyggelse. Av den totale planreserven er ca. 400 dekar i konflikt med én eller flere naturtyper, fordelt på aktsomhets- eller fareområde for skred, fulldyrket jord eller myr.

Dette viser at planreserven er romslig med hensyn til arealer til fritidsformål. Lav aktivitet i byggenæringen, og mål om bærekraftig forvaltning av miljø, naturverdier og arealbruk, gjør at kommunen vil vurdere det totale arealet avsatt til fritidsbebyggelse ved revidering av kommuneplanens arealdel.

Det vurderes at eksisterende reserve av sentrumsnære boligtomter i kommunal regi er tilstrekkelig for kommende periode.

Miljø, naturverdier og arealbruk

Mål:

1. **Forvaltningen av miljø, naturverdier og arealbruk skal være langsiktig og bærekraftig, og bidra til framtidig verdiskaping og utvikling.**

Strategier:

- Kommunen skal bidra til tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag i forvaltningen.
- Kommunen skal vurdere kommuneplanens arealdel med bakgrunn i ny kunnskap og nye behov.
- Framtidig utbygging til fritidsformål skal prioriteres innenfor eksisterende utbyggingsområder/satsingsområder.
- Kommunen skal opprettholde arealene med myr og dyrka mark.
- Kommunen skal ha fokus på god vann- og naturforvaltning, og forurensningsfare.
- Kommunen skal jobbe for bærekraftig energibruk.

Kommunedelplan for klima og energi ble vedtatt i april 2024. Denne viser at jordbruk og veitrafikk er de klart største kildene til klimagassutslipp i kommunen, mens skog og arealbruk har et relativt stort netto opptak av klimagasser. Planen har tiltak for å minimalisere nedbygging av urørt natur, øke energieffektiviteten i nye og eksisterende bygg, og stimulere til klimavennlige tiltak i både primærnæringene og andre næringer. Disse tiltakene gjenspeiles i mål og strategier for miljø, naturverdier og arealbruk.

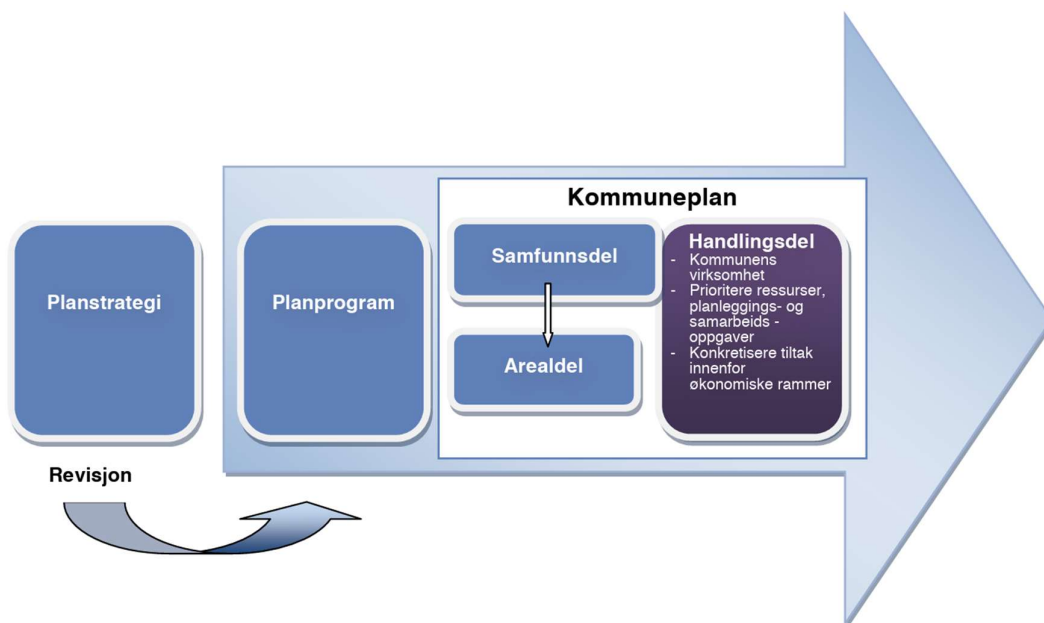
Veitrafikken er i stor grad knyttet til eksisterende bebyggelse, som er lokalisert over hele kommunen. Det er tilnærmet ingen kollektivtrafikk i kommunen, noe som vanskeliggjør en betydelig endring i kjøremønster knyttet til bolig-arbeid. For å begrense framtidig transportbehov skal det ses i sammenheng med utbyggingsmønstre ved ny planlegging, noe som støtter opp om nasjonalt mål om nullvekst i persontransporten.

7. Handlingsplan

Kommuneplanens samfunnsdel skal i henhold til plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd ha en handlingsdel, som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Handlingsdelen skal revideres årlig, og kommunens økonomiplan utgjør denne for Etnedal kommune.

Kommuneplanens handlingsdel skal være grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver og konkretiserer tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer.

Dette innebærer at de tiltak og prioriteringer som framgår av budsjett og økonomiplan til enhver tid skal være i tråd med de mål og strategier som samfunnsdelen angir.



Figur 3